

Konferansen "Sikker fisker", Svolvær, 29. – 30. oktober 2014

Fiskernes helse og arbeidsmiljø i fokus

Ingunn Marie Holmen, forskningsleder

Ingunn.Holmen@sintef.no

Telefon 93059057

Tema for dagens presentasjon

- Personulykker i fiskeri – hva kan vi lære av dem?
- Språk, kommunikasjon og sikkerhet
- Anbefalte sikkerhetstiltak - hva kan dere gjøre selv?
- Helse og arbeidsmiljø i fiskeflåten –prosjekt som pågår

A photograph showing several fishermen on the deck of a boat. They are wearing heavy, waterproof work clothes in shades of orange and yellow. The deck is cluttered with large coils of green fishing rope and other equipment. The background shows the dark blue, choppy sea under an overcast sky. The text 'Personulykker i fiskeri – hva kan vi lære av dem?' is overlaid in white on the center of the image.

Personulykker i fiskeri – hva kan vi lære av dem?

Fiskerulykker og årsaksforhold

av SINTEF Fiskeri og havbruk AS

Forfattere:

Halvard L. Aasjord

Ingunn Marie Holmen

Trine Thorvaldsen

Prosjektet ble finansiert av
Fiskeri – og havbruksnæringens
forskningsfond

A23369 - Åpen

Rapport

Fiskerulykker og årsaksforhold

Analyse av årsaksforhold ved dødsulykker og alvorlige personskader i norsk fiskeri

Forfattere

Halvard L. Aasjord
Ingunn Marie Holmen
Trine Thorvaldsen

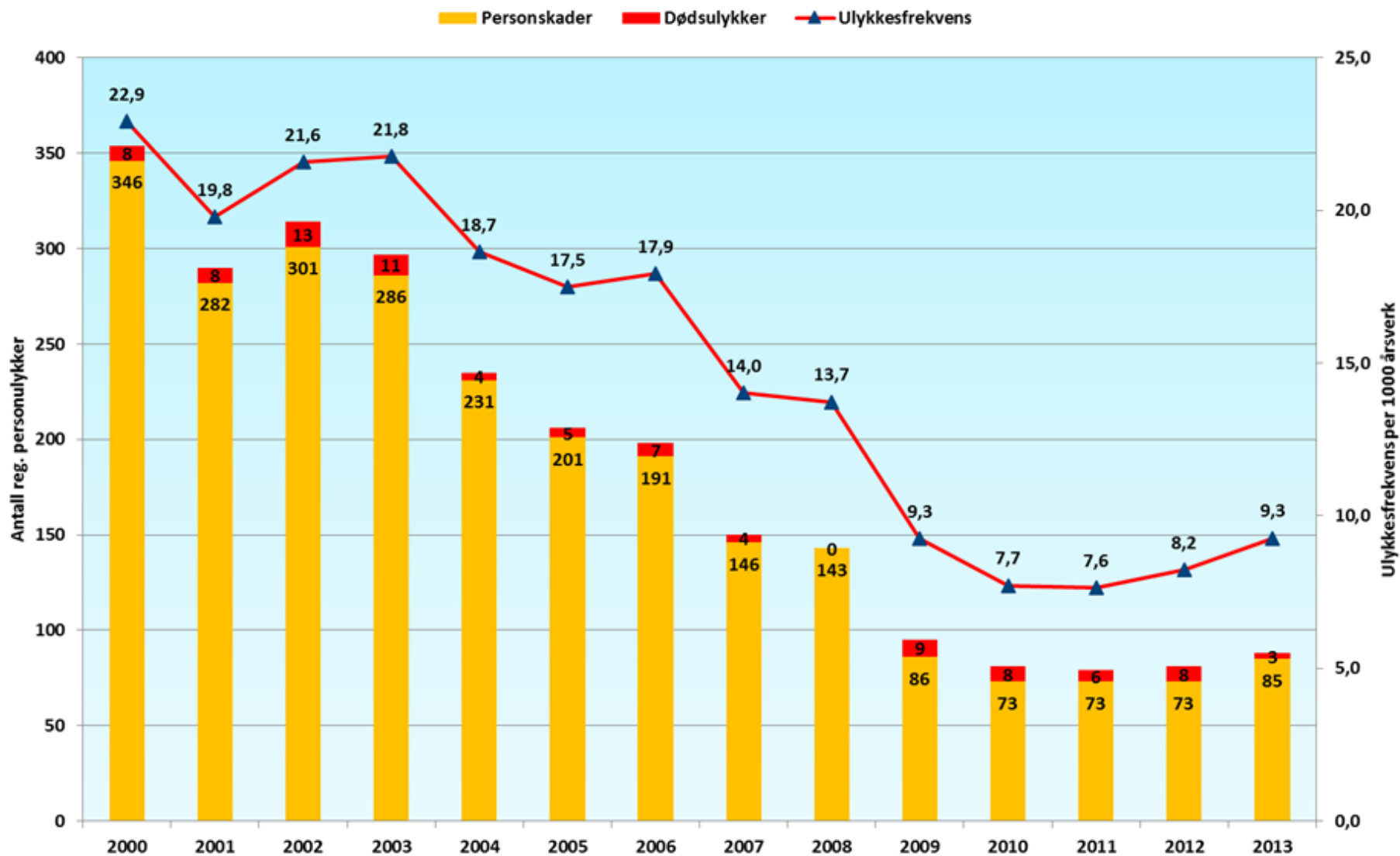
Last ned: www.sintef.no/fisk

Hvordan vi jobber med HMS!

- Årsaksanalyser av personulykker
 - Databaser
 - Aviser
 - Statens havarikommisjon for transport
- Intervjuer med aktører i fiskerinæringen: Fiskere, skipperne, redere, myndigheter og organisasjoner
 - Forskere er med om bord under fiske
 - Utvikling av tiltak i samarbeid med næringa

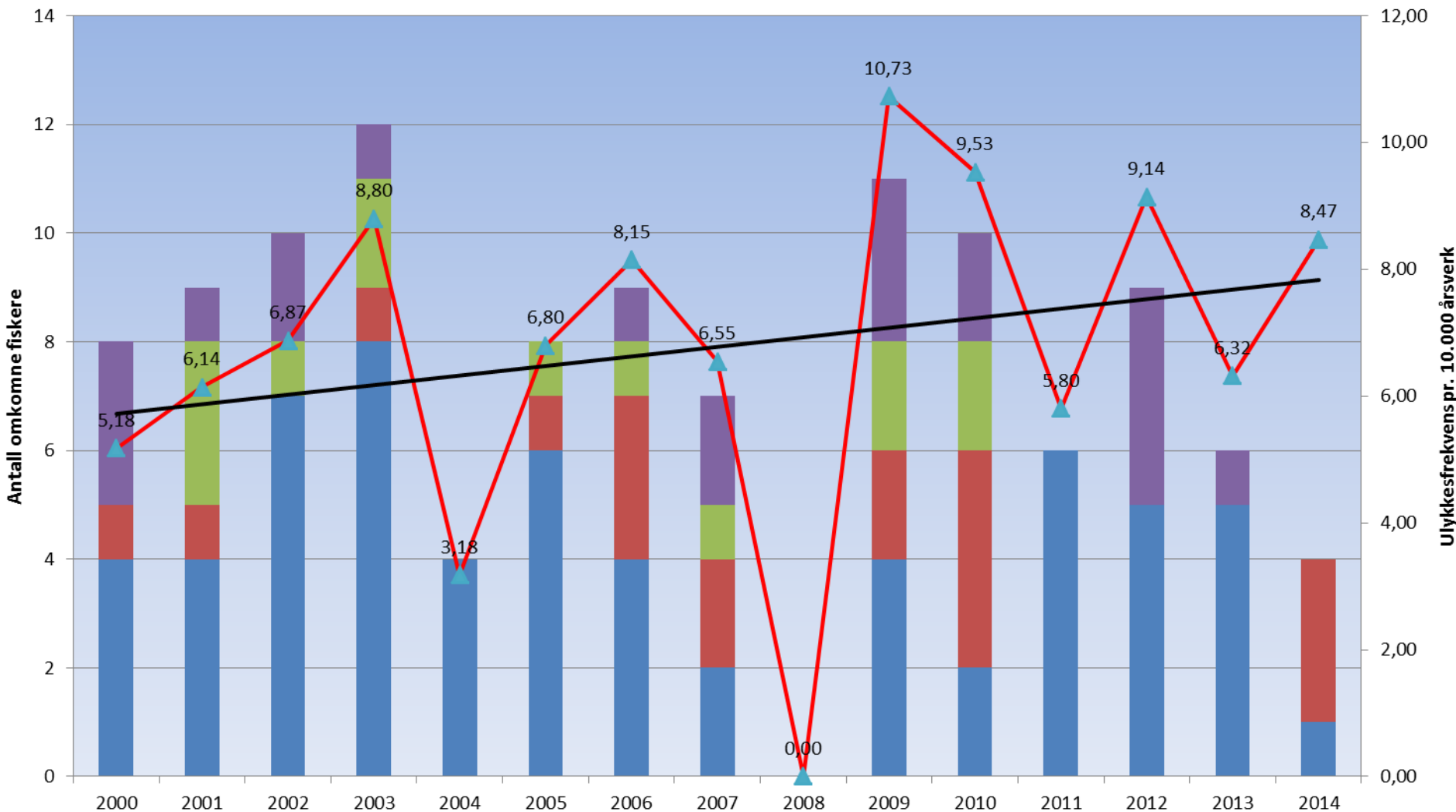

Personulykker i norsk fiske og fangst - perioden 2000 - 2013

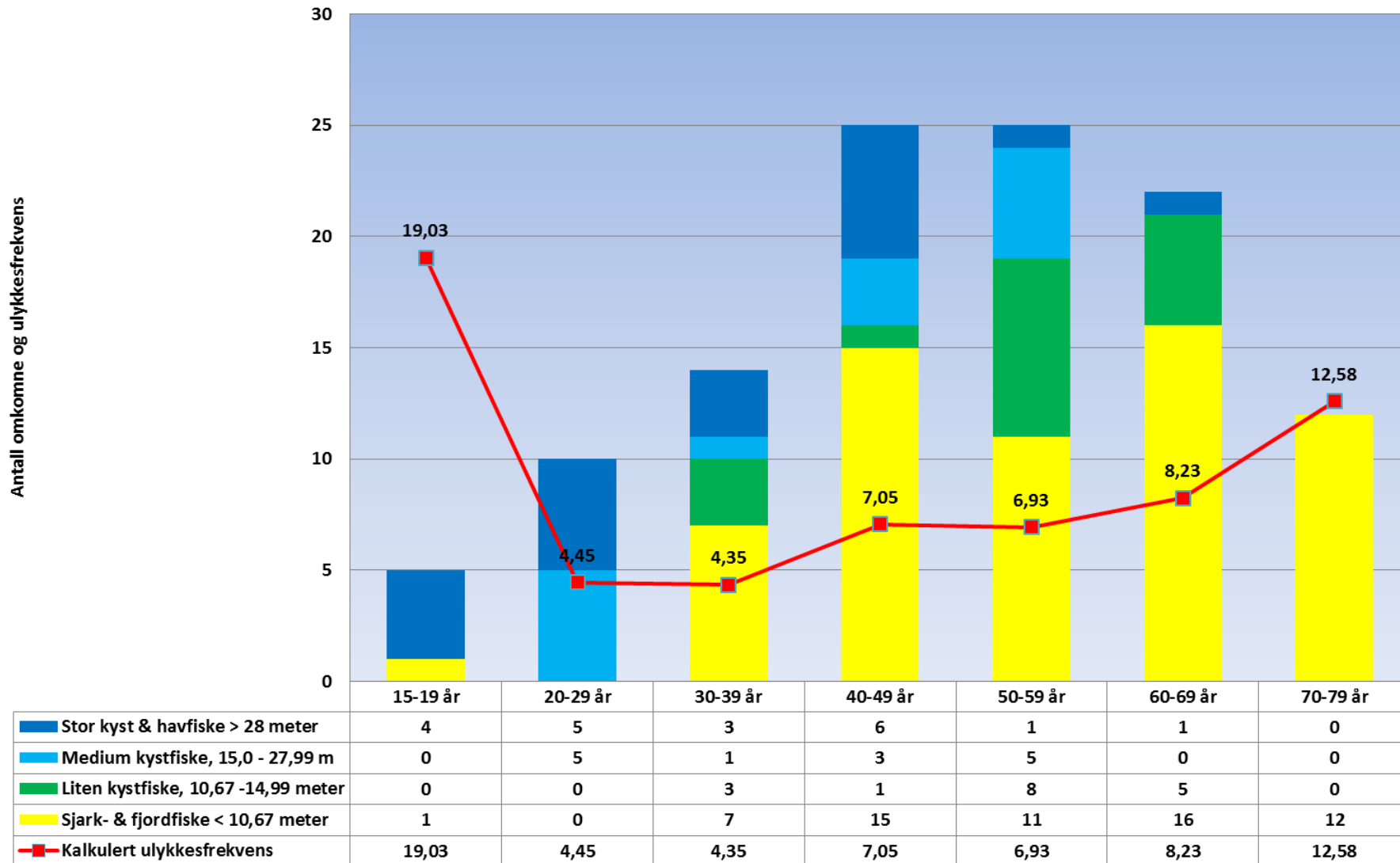

Fiskerulykker/yrkesdød - fire flåtegrupper - Jan. 2000 - okt. 2014

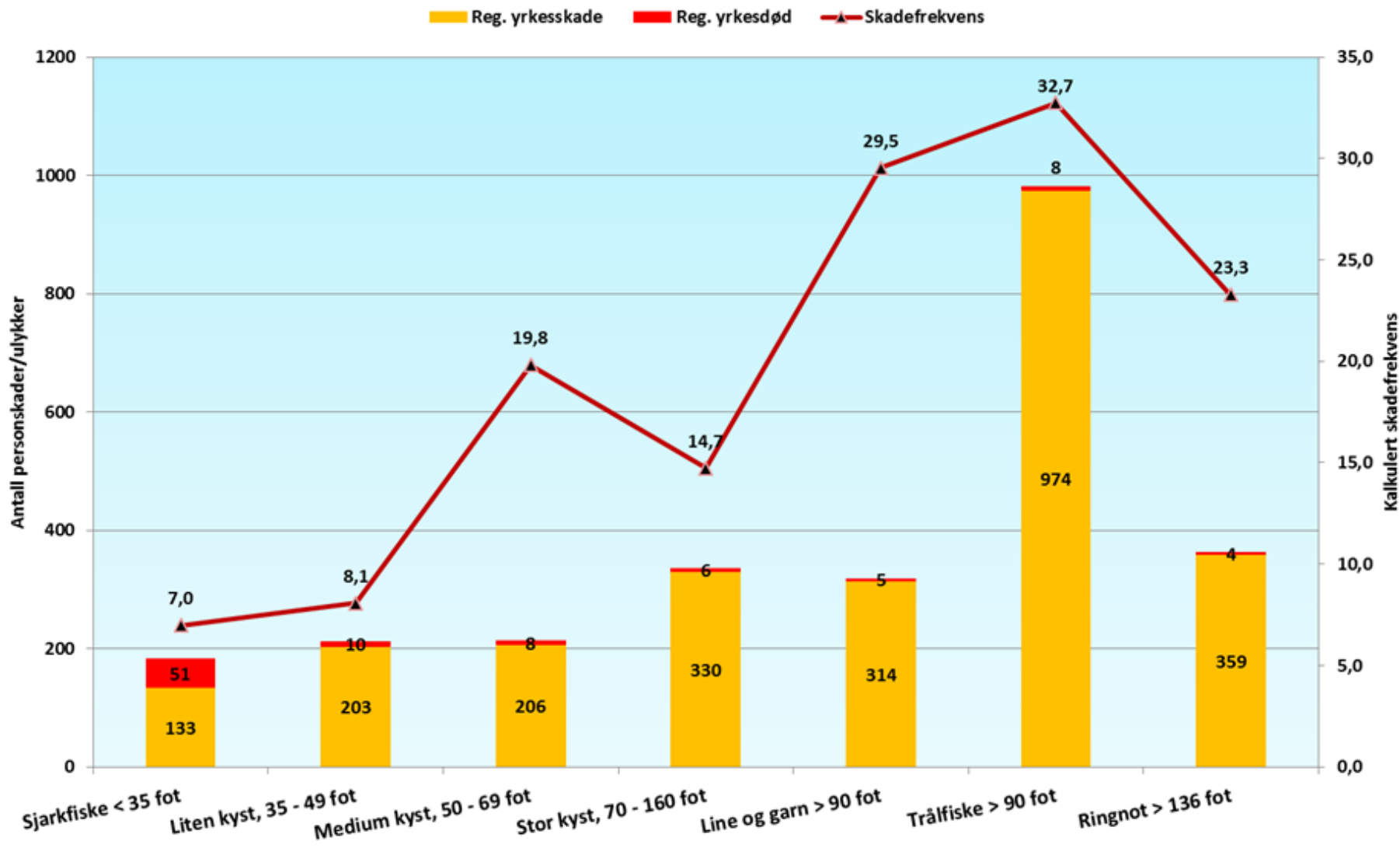
- Sjark/liten kyst < 10,67 meter
- Liten kyst, 10,67 - 14,99 meter
- Stor kystfiske, 15 - 50 meter
- Havfiskeflåten > 28 meter
- Ulykkesfrekvens pr. 10.000 årsverk
- Linear (Ulykkesfrekvens pr. 10.000 årsverk)

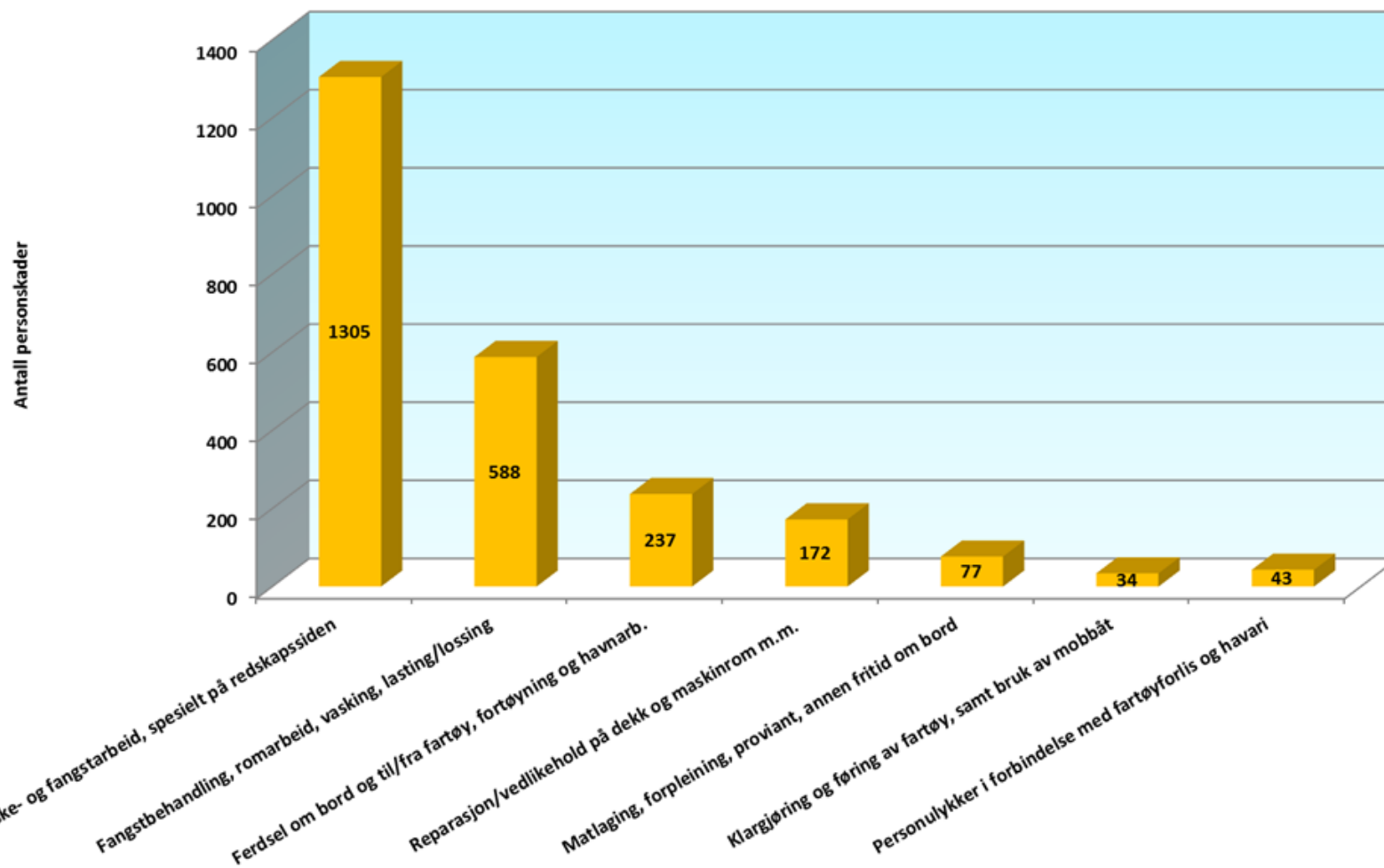
Fiskerulykker fordelt på alders- og flåtegrupper - Januar 2000 - oktober 2014

Personulykker fordelt for sju ulike flåtegrupper

Personulykker i norsk fiskeri fordelt på hovedarbeidoperasjon

Årsaksforhold

Årsaker til ulykker er ofte sammensatte:

- Klimatiske forhold og fartøybevegelser –
 - Fartøybevegelser (slingring) er særlig fremtredende i fiskeres ulykkesrapportering
- Dårlig fartøystabilitet (kantringsulykker)
- Yteevne (arbeidsbelastninger/arbeidstid)
- Mangelfull opplæring og liten erfaring
- Regelverk og rutiner for sikkerhet og arbeidsmiljø
- Mangel på planlegging og risikovurderinger
- Fiskeriforvaltningas innvirkning på sikkerhet og arbeidsmiljø?

Språk, kommunikasjon og sikkerhet

- Utenlandsk arbeidskraft er viktig for det norske samfunnet
- Antall utenlandske fiskere øker
- Påvirker dette sikkerheten om bord?
 - I såfall, hvordan?

Rekruttering og omfang

- Rekruttering skjer hovedsakelig gjennom nettverk
- Stor pågang - direkte henvendelser til rederi/fartøyeiere
- Havgående flåte har flest utenlandske fiskere
- Ikke obligatorisk registrering i Fiskerimanntallet
- *Anslått omfang: 5-900 personer*

Jobbsøknad
på Facebook

Språk, kommunikasjon og sikkerhet

- Fartøysiden: oppleves ikke som et stort problem i det daglige arbeidet
- Hybridspråk
- Organisering av arbeidet
- Daglig drift vs kritiske situasjoner
- Kommunikasjon med andre
- Psykososialt arbeidsmiljø

For mer...

Gå til www.sintef.no/fisk
for å laste ned rapporten

Sikker kommunikasjon om bord

En studie av omfang, rekruttering, språk, kommunikasjon og sikkerhet med fokus på utenlandsk arbeidskraft i norsk fiskeflåte

Forfattere: Trine Thorvaldsen, Signe Sønvisen,
Ingunn M Holmen

Rapport

Sikker kommunikasjon om bord

En studie av omfang, rekruttering, språk, kommunikasjon og sikkerhet med fokus på utenlandsk arbeidskraft i norsk fiskeflåte.

Forfattere

Trine Thorvaldsen
Signe Sønvisen
Ingunn Marie Holmen

Anbefalte sikkerhetstiltak

Anbefalte sikkerhetstiltak - hva kan dere gjøre selv?

1. **Fysiske barrierer:** Fartøyarrangement som fysisk skiller fisker fra farlig mekanisk utstyr, blant annet skjerming av vinsj, vaiere, blokker.
2. **Sikker organisering av arbeidet:** Sikkerhetsstyring om bord. Gjennomføre risikovurderinger og vurdere konkrete sikkerhetstiltak om bord basert på disse. Tilrettelegge arbeidsoperasjoner og arbeidsstasjoner for å unngå arbeidsulykker og belastningsskader. Viktig å risikovurdere nytt utstyr/nye teknologiske løsninger om bord før de tas i bruk.
3. **Personlig verneutstyr:** Hjelm, vernesko med sklisikre såler, arbeidsklær med flytemiddel, redningsvest, sikkerhetsline, personalarm (mann over bord).
4. **Sikring av ferdsel ombord:** Polstring av skarpe hjørner/kanter, montering av gripebøyler, gelendre i riktig høyde og ledere.
5. **Opplæring:** Opplæring av mannskapet er en viktig sikkerhetsfaktor, både når det gjelder det daglige arbeidet om bord og nødprosedyrer. Ved å gjennomføre jevnlig sikkerhetsøvelser om bord vet alle om bord hvordan en forholder seg i kritiske situasjoner.

Obligatorisk sikkerhetsopplæring for fiskere

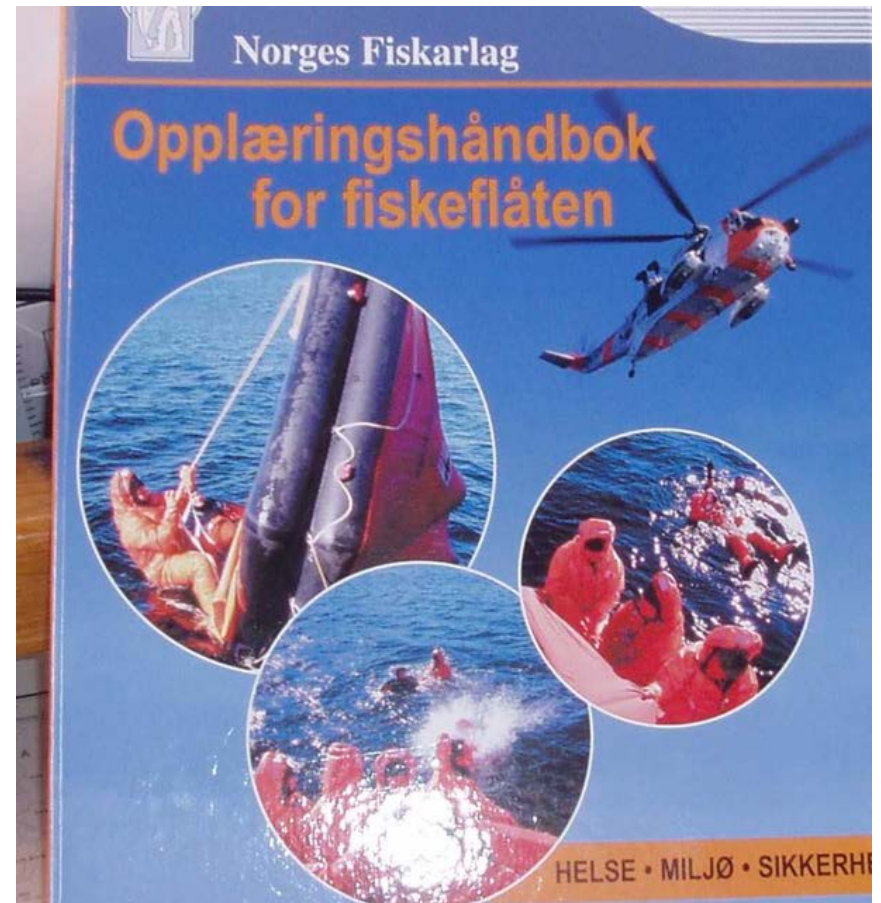
Vernebekledning: Regatta Fisherman

Nord-Norge, Juni 2006
Foto: Redningselskapet

Sikkerhetsstyring om bord

- Fornuft satt i system
- Gjennomføre og dokumentere risikovurderinger
- Internkontroll
- Medvirkning fra ansatte

Arbeidsmiljø og helse i fiskeflåten – utfordringer og helsefremmende faktorer

■ MÅL:

- Skaffe mer kunnskap om sammenhengen mellom arbeid, arbeidsmiljø og helse hos fiskere i Norge

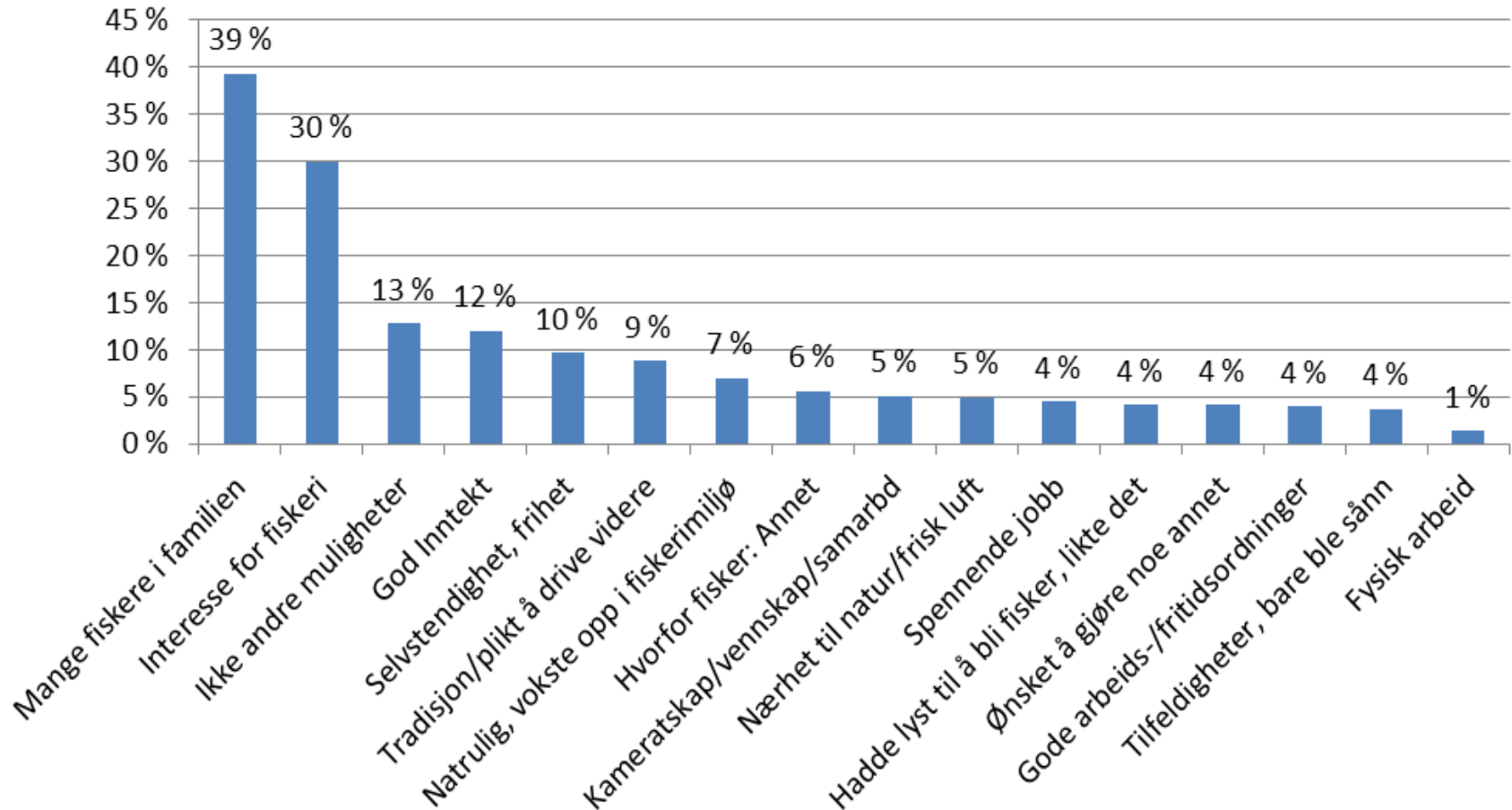
■ SAMARBEIDSPARTNERE:

- SINTEF Fiskeri og havbruk AS
- SINTEF Teknologi og samfunn
- Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø

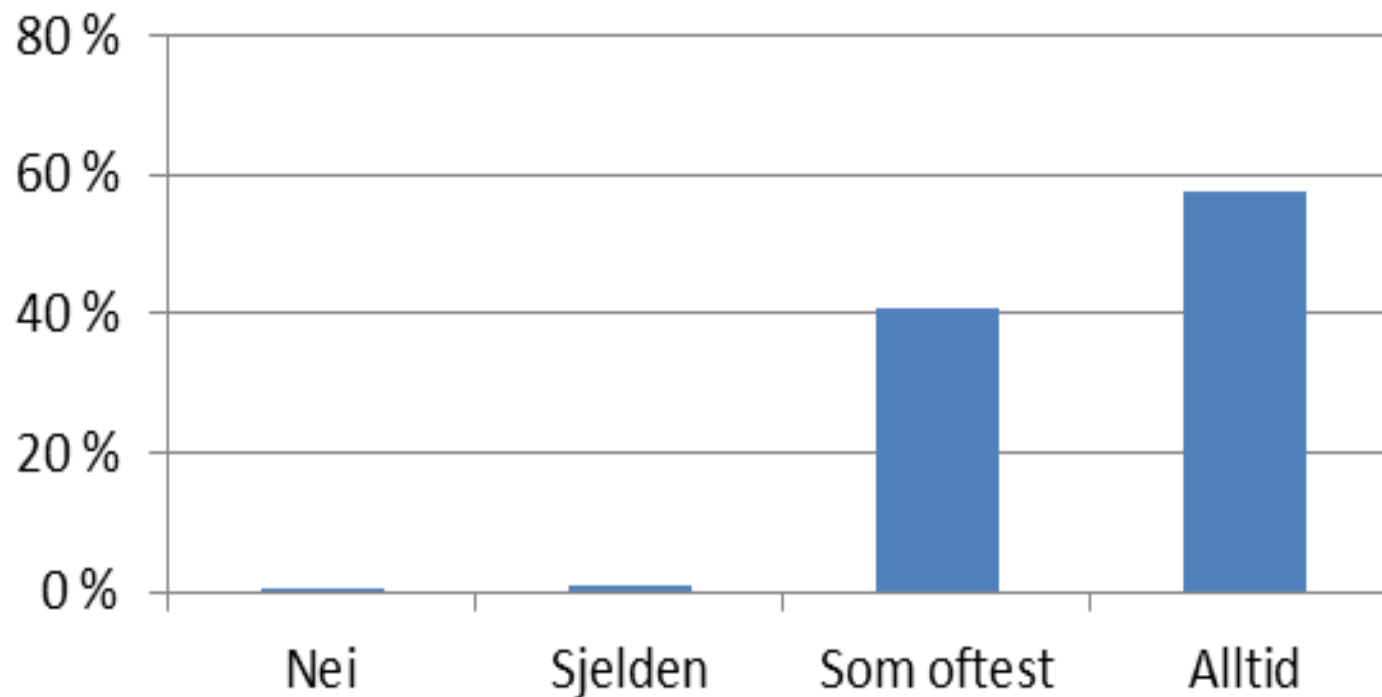
■ Norges Forskningsråd 2013-2016

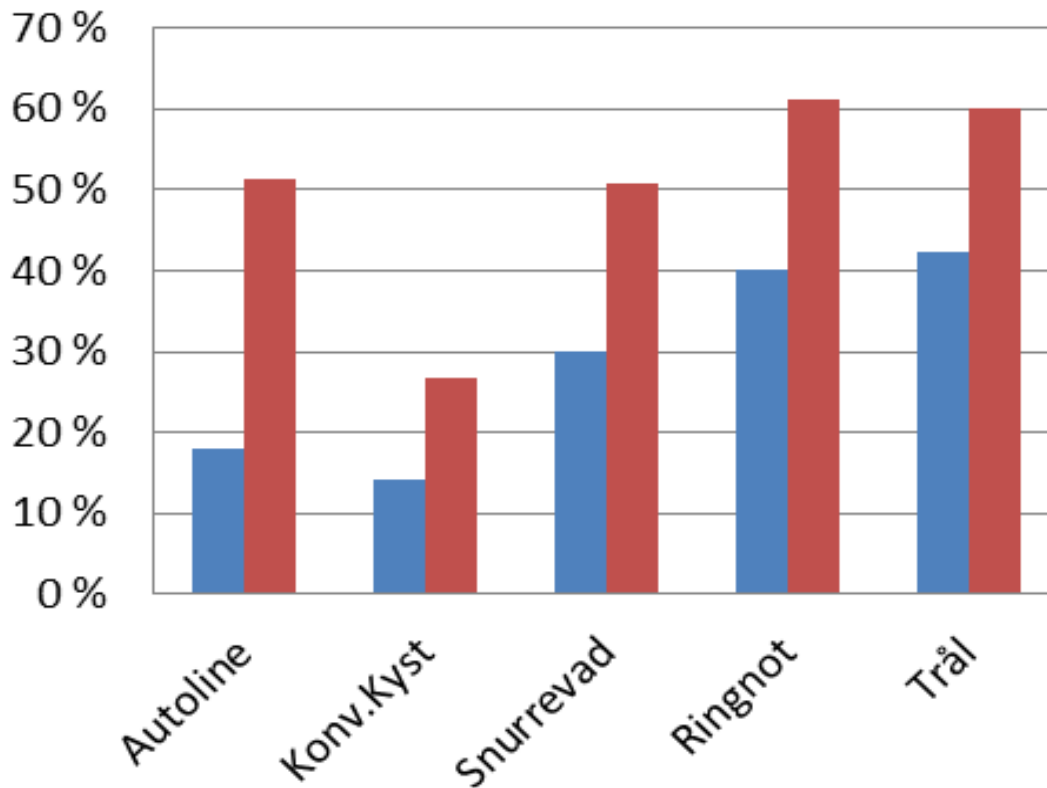
Hvorfor ble du fisker?

Trives du på jobb?

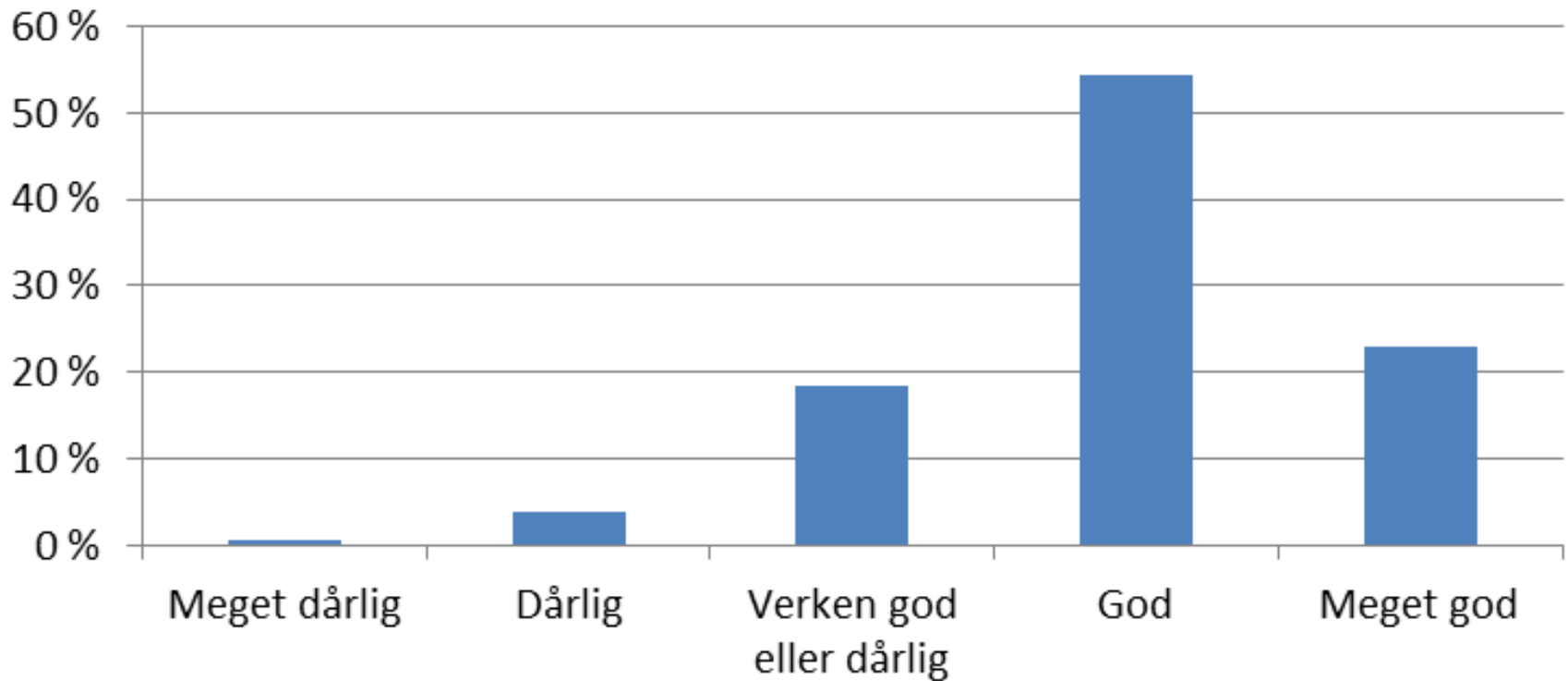

Støy

- Er du utsatt for så høyt støynivå at du må stå inntil andre og rope for å bli hørt eller benytte hørselvern?
- Når du arbeider i støyfylte områder, hvor ofte bruker du hørselvern?

Hvordan vurderer du din egen helse sånn i alminnelighet?

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN!

Bilde: Halvard L. Aasjord